

Sjöfartsverket

601 78 Norrköping

Beslut

Datum 2018-03-19
Dnr RAA-2017-5095

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Hoburgs fyrplats, Juves s:3 och s:4, Gotlands kommun och län

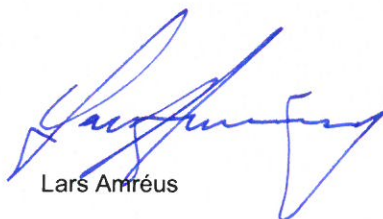
Riksantikvarieämbetet beslutar med stöd av 6 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen att skyddsbestämmelser enligt här bifogade förslag ska gälla för Hoburgs fyrplats.

Redogörelse för ärendet

Enligt beslut av regeringen 2017-12-07 är Hoburgs fyrplats skyddad som statligt byggnadsminne.

Ett förslag skyddsbestämmelserna remitterades 2018-01-11 till den förvaltande myndigheten Sjöfartsverket som inte haft något att erinra mot förslaget.

Beslut i detta ärende har fattats av riksantikvarien Lars Amréus efter föredragning av handläggaren Jan Karlsson. Även t.f. avdelningschefen Emelie Nilsson har varit med om den slutliga handläggningen.

Lars Amréus

Jan Karlsson

Riksantikvarieämbetet
Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Plusgiro 599 94-4
Bankgiro 5052-3620

Bilaga:
Skyddsbestämmelser med bilaga

Kopia till:

Länsstyrelsen i Gotlands län

Gotlands museum

Gotlands kommun

RAÄ/Bebyggelseregistret

Bilaga 1 RAÄ dnr RAÄ-2017-5095 2018-03-19

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Hoburgs fyrplats, Juves s:3 och s:4, Gotlands kommun och län

Det statliga byggnadsminnet omfattar följande byggnader som markerats på medföljande karta.

1. Fyr, byggd 1845-46, påbyggd 1914-15
2. Fyrmästarebostad, byggt 1914-15
3. Fyrbetjäningens bostadshus, byggt 1938
4. Källare och tvättstuga, byggd 1850, om- och tillbyggd 1936
5. Uthus
6. Fotogenbod, byggd 1892
7. Maskinhus, byggt 1951

Förslag till skyddsbestämmelser

1. Stenmuren och grindar som omgärdar fyrplatsen får inte rivas, byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Byggnaderna ska vårdas och underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart på ett sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värden bevaras.
3. Byggnaderna får inte rivas, flyttas, byggas om, byggas till eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
4. Ingrepp får inte göras i fyrens äldre stommar, rumsindelning eller fasta inredning.
5. Teknisk utrustning i fyren ska bevaras på plats. Nödvändiga moderniseringar av den tekniska utrustningen får göras så länge fyren är i drift. Utrustning som demonteras ska förvaras i fyren.

Om det finns särskilda skäl får, enligt 7 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen, byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsföreskrifterna. En ansökan om tillstånd till en sådan ändring görs hos Riksantikvarieämbetet.

Motivering

Fyrmiljön vid Hoburgen utgör en sammanhållen enhet med fyrorn, bostadshus och uthus som inhägnas av en stenmur. Miljön är komplett, men har kontinuerligt utvecklats under en 100-års period efter anläggandet på 1840-talet. I fyren används fortfarande ännu den 1:a

ordningens lins som installerades när fyren höjdes 1914-15. Det är en av tre bevarade linser av denna typ i svenska fyrar.

Kort historik och byggnadsbeskrivning

Hoburgs fyrplats började planeras på 1820-talet men bygget kom inte till stånd förrän 1845-46. Den fyr som tändes 1846 bestod av ett 21 meter högt cylinderformat torn av kalksten med en fyrapparat bestående av tolv rovoljelampor och tolv paraboliska mässingsspeglar på en roterande järnställning som förstärkte ljuset. Förutom fyren anlades ett bostadshus, ett uthus av sten och ett dass. Muren runt fyrplatsen byggdes 1850. 1867 tillbyggdes både bostadshuset och uthuset.

1882 installerades fotogenlampor som gav ett bättre ljus med jämnare låga. Tio år senare byggdes en fotogenbod.

1914-15 höjdes fyren ca en meter och försågs med en ny lanternin och en linsapparat av 1:a ordningen av kristallglas. Ljusstyrkan ökade ca 70 gånger och fyren blev av Sveriges ljusstarkaste. Ett nytt fyrmästarhus av tegel byggdes och den nuvarande stenmuren tillkom. Det gamla bostadshuset byggdes om till bostäder för fyrbetjäningen.

Detta hus revs 1938 och ersattes av en ny bostad för fyrbetjäningen. Fyrplatsen elektrifierades 1945 och anslöts 1951 till det allmänna kraftnätet. Samma år byggdes också ett nytt maskinhus med reservkraftanläggning för fyrapparat samt mistsignalapparat. 1978 automatiserades fyren och avbemannades.

Fyren är fortfarande i drift, maskinhuset används för visningsverksamhet och bostadshuset hyrs som fritidsbostäder sommartid.

Det runda fyrtornet (1) är byggt av kalksten, nedtill vitmålat och upptill svart. En lanternin omger själva fyrapparaten. Påbyggnaden 1914-15 utfördes i betong. Ingångsdörren mot öster har en omfattning av kalksten och ovanför förrän är året 1846 inskrivet. En trappa av kalksten leder upp i tornet. En lins av 1:a ordningen är installerad.

Bostadsbebyggelsen är uppförd i en fyrkant innanför en mur av kalksten. Utanför denna fanns tidigare även några uthus som byggdes av fyrpersonalen privat. Bostadshuset (2 och 3) är uppförda i 1 ½ våning med sadeltak. Husen har senare år moderniserades, såväl invändigt som utvändigt. Källaren (4) ger i vissa delar ett ålderdomligt intryck med en kraftig mur av kalksten och tak av skiffer. Fasaderna är klädda med rödmålad träpanel. Uthuset (5) är uppförd i en våning med vitmålad panel och ett sadeltak belagt med plåt. Fotogenboden (6) är en liten enkel träbyggnad med rödmålad panel som placerats ett stycke ifrån den övriga bebyggelsen. Maskinhuset (7) är byggd i en våning med ett plåtbelagt sadeltak. Maskineriet är intakt bevarat och delar av byggnaden används som reception för visningsverksamheten på fyrplatsen.

Hoburg

